

A Szépművészeti Muzeumból

(Szűk és rossz az épület. — A Pulszky-vásárlás kincsei. — Megnyílik a plasztikai gyűjtemény. — Olasz rézmetszők.)

A Szépművészeti Muzeumban ma szemlétető oktatást kaptunk arról, milyen elhibázott, mily kevés hozzáértéssel készült ez az óriási terjedelmű és áru épület. Egy márványtömböt szállítottak éppen a múzeumba; egy súlyos szoborművet, — most vásárolták éppen Ligeti Miklós kiállításán. S a szállítás úgy történt, hogy a nagy oszlopcsarnokhoz vezető lépcsőkre pallókat, kisebbszerű állványt fektettek s azon tolták előre egy primitív kéziemelővel fél délelőttön át a súlyos szobrot. A modern, nagy épületben tehát, amely egyenesen muzeumi célokra épült, nincs egy kocsibejáró, amelyhez közvetlenül odaállhat a társzékér és nincs egy lift, amelyen felvontathatnák a nehezebb bronzokat és márványokat. Ez bizony elég szomorú állapot, de még ez a technikai fogyatkozás sem magyarázza, miért kellett 1906 óta máig várni a szoborgyűjtemény egy részének megnyitásával.

Ez a megnyitás — teljesen csendben — most történik meg. S mire megtörténik, már szűk a muzeum, kiderül építésének minden hibája és kibővítésén, sőt egy új muzeum építésén gondolkodnak. A luxuriózusnak látszó ötletet motiválja az, hogy a muzeum festészeti része egyre értékesebbé válik. Legutóbb megnyílt a pompás Pálffy-képtár, amely miatt a második emeletre kellett felköltöztetni a modern galériát s most újra nagyméretű és káprázatos értékű képek elhelyezésén kell gondolkodni. A Pulszky-hagyatékából, a muzeum e kincses bányájából egy sorozat nagyszerű olasz renaissance falképet válogattak ki ugyanis. Amint a híres Piomborckép egymaga körülbelül annyit ér ma, mint amennyit Pulszky Károly képvásárlásokra fordított, ezt a freskó-sorozatot külön, újra, legalább annyira értékelik. Ha majd nyilvánosságra kerül, csodájára fognak járni. S ez az új kollekció még tragikusabbnak tűnneti fel Pulszky Károly sorsát, akinél ártatlanabban alig üldöztek még valakit a szegyenbe s aztán a halálba.

A muzeum plasztikai részének megnyitása minden ünnepélyesség nélkül történik s ez egészben véve érthető. Nagyban és egészben nincs mit dicsekedni vele.

A négy termet elfoglaló kollekció magva, értékes része az antik, görög és római szobroknak és töredékeknek az a kollekciója, ame-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

708

Szerző Lengyel Géza

Cím A Szépművészet Muzeumból

Idő

"1913."

Személy

Helyszám

Forrás: Pesti napló

Bp.

1913

11/27.

(Helv)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

lyet dr. Arndt müncheni archeológustól vásárolt a muzeum. Ókori művészi emlékekhez jutni ma már oly nehéz, hogy ezt a vásárt helyeselni lehet, bár amely tárgyak dicsőségére lehetnek egy gyűjtőnek, nem okvetlenül felelnek meg egy muzeum nivójának s bár valóban — egyébként egész természetesen — archeológiai szempontból az Arndt-gyűjtemény nyilván érdekesebb, mint a művészet szempontjából. Ezek a töredékek, egykoru másolatok a gondos megfigyelőnek mindenesetre képet adnak az antik plasztika páratlan nyugalmaról, egyszerűségéről, szigoráról, ama művészi tulajdonságairól, amelyek a legmodernebb törekvéseknek is ideáljává teszik. Egy elvonult, kiváló tudós Wollanka József rendezte és katalogizálta szerető gondossággal ezt a gyűjteményt és hozzá csatlakozott ugynevezett Parthenon terem az athéni szobrászművészet fénykorávan hivatta bemutatni, tehát a halhatatlan Pindias hatása alatt fellendült plasztikát, a szobrászatnak két és fél évezreddel ezelőtt volt elődeit. Athene temploma, a Parthenon megmaradt és rekonstruálható plasztikus díszait bő sorozatban mutatja be Wollanka. Ezek a mű-

tárgyak persze nem kétezereztíz éves emlékek, hanem pipsz-másolatok. S itt már felébred az a kétely, vajon szépművészeti muzeum feladata-e ekkora teret adni költséges másolatoknak s nem helyesebb-e gyűjteni, ami még gyűjthető, jó és jellemző műemlékeket, ha nem is a legrégebbi korokból. Ha már ezeknél a jól rendezett, szervesen összetartozó antik moulage-oknál is kételkedünk, a nagy renaissance-teremben egészen bizonyossá valik előtűnik, hogy a muzeum vezetősége egy nagy és tömredék pénzt emésztő tévedés áldozatává lett. A

terem felső végén ott meredezik a velencei Colleoni-szobor, teljes nagyságában, egész talpatával — gipszből. Hiába nagy a terem: szemügyre venni se lehet. S e sok hamisítás között — mert ezek már nem egyszerű moulageok, ezek már hamisításai a márványnak és a bronznak — idegenkedve olvassa az ember Verrochio és Donatello, Michelangelo és az olasz renaissance más nagy művészeinek neveit. Különösen a Michelangelo-terem, óriási gipszeivel, megdöbbentő példája az elhibázott muzeum-igazgatásnak. S hogy e másolatok felállításán miért kellett hét évig dolgozni, az megint olyan kérdés, amelyre nem ad feleletet a muzeum.

Az intim grafikai teremben is megnyílik holnap egy kollekció. Itt tudvalevőleg sorra mutatják be a muzeumnak gazdag grafikai anyagát, amelyet, óriási terjedelme miatt természetesen mappákban kell tartani s most az olasz primitív rézmetszőkre került a sor, azokra, akik ezt a bensőséggel teljes ábrázolási módot az ötvösségnek mintegy melléktermékéből önálló művészetté fejlesztették. Önálló művészetnek kell mondani, bár e korszakában többnyire nevezetes festők reprodukálására szorítottak, annyi ötlet és egyéniség van például a nagyobb kollekcióval bemutatott Marcantonio Raimondi metszeteiben. A tónust — a rézkarc kísérlőjét — még nem ismerik — de a finom néző lágyan és melegen határolja el a vonalakat. Az öt megelőző művészek közül Mantegna Benedetto s a quattrocento más mesterei szerepelnek s mutatják, mily bámulatos gyorsasággal lendült fel ez a művészet, mennyi önfeláldozó elmerülésre, csendes munkálkodásra adott alkalmat. Ezek a grafikus kiállítások, amelyeket most Meller Simon osztályigazgató rendez, a muzeum munkásságának legértékesebb példái közül valók. Még becsesebbek volnának, ha gyorsabban követnék egymást az egyes sorozatok és a hét több napján állának a közönség rendelkezésére.

Lengyel Géza.